

Prinsessa → ELOKUVA → 5kk

Erilaisuuden kauneus ja ymmärtäminen

Ennakkoluulot ja asenteet vaikuttavat siihen millainen käsitys meillä on tietystä asiasta tai ihmisestä. Asenne ja ennakkoluulo merkitsevät pitkälti samaa asiaa. Molemmat ovat eräänlaisia oletuksia, joita tehdään ilman perusteellista tietoa asiasta. Asenteet ovat tapoja, joilla suhtaudutaan ympäröivään maailmaan. Asenteet voivat olla myönteisiä, kielteisiä tai neutraaleja suhtautumistapoja johonkin asiaan tai ihmiseen.

Ennakkoluulot ovat yleensä kielteisiä ja niihin liittyy usein yleistyksiä: esimerkiksi kaikki suomalaiset ovat ujoja ja sulkeutuneita tai kaikki mielenterveyden ongelmista kärsivät ovat arvaamattomia. Näin ei kuitenkaan tietenkään ole ja siksi omia ennakkoluulojaan onkin hyvä pysähtyä tarkastelemaan. Ennakkoluulot ja asenteet istuvat usein tiukassa, siksi omat ennakkoluulot on syytä oppia ensin tunnistamaan jotta niitä voisi lähteä muuttamaan ja kyseenalaistamaan.

Ennakkoluulot johtuvat tietämättömyydestä

Ennakkoluulot ja kielteiset asenteet johtuvat yleensä tietämättömyydestä, epäluulosta tai peloista ja ne estävät esimerkiksi tutustumasta ja ottamasta selvää. Kun emme tiedä asiasta tarpeeksi, sorumme helposti oletamaan ja yleistämään asioita, jopa arvaamaan. Tämän seurauksena muodostamme käsityksemme ihmisestä tai asiasta, vaikka tämä olisi todellisuudessa aivan toisenlainen.

Kun taas jokin asia ei tunnu turvalliselta ja kun ei oikein tiedetä mistä on kyse, on usein taipumus suhtautua kielteisesti tai jopa vihamielisesti. Näin on usein esimerkiksi mielenterveyden ongelmien kohdalla, joihin edelleen kohdistuu runsaasti kielteisiä asenteita ja ennakkoluuloja.

Mielenterveyden ongelmat ovat monelle tuntemattomia ja siksi pelottaviakin asioita. Ihmisillä ei ole niistä riittävästi tietoa, eivätkä he tiedä miten niistä voidaan parantua.

Olemme erilaisia, mutta yhtä arvokkaita

Kohtaamme päivittäin erilaisia ihmisiä ja olemme myös itse jonkun toisen mielestä "erilaisia". Erilaisuus määritellään yleensä sen mukaan, että esimerkiksi toinen ihminen ei ole samanlainen kuin me itse. On kuitenkin selvää, ettemme voi olla kaikki samanlaisia, vaan itse asiassa jokainen meistä on erilainen ja ainutlaatuinen ja se on rikkaus.

On tärkeää hyväksyä, että meitä on monenlaisia ja kaikki ovat yhtä arvokkaita. Erilaisuuden hyväksyminen lisää myös yhteisöllisyyttä. Jokaisen tulee elää oma elämänsä, tehdä omat valintansa ja kuunnella oman järkensä ja sydämensä ääntä. Toisten ymmärtäminen ei kuitenkaan merkitse, että esimerkiksi kiusaaminen pitäisi hyväksyä.

Erilaisuuden kohtaamista voi harjoitella koulussa harjoituksilla, joiden avulla opitaan kuuntelemaan ja ymmärtämään yksilöllisyyttä ja erilaisuutta ja tutustumaan paremmin luokkakavereihin. Koulussa voidaan myös opetella argumentointia ja väittelyä.

Elokuvaan liittyvät kysymykset

- Mikä mahdollisesti jarrutti sairaalahenkilöstön (ylilääkäri Grotenfeltin) suhtautumista Prinsessaan, eli miksei tämä voinut

hyväksyä Anna Lappalaista prinsessana ja tämän toimintaa?
Millaisia asenteita taustalla mahdollisesti oli?

- Miten muut potilaat suhtautuivat Prinsessaan ja miksi? Millaisia asenteita oli nähtävissä elokuvan eri henkilöillä?
- Mitä arvoja / asenteita / tunteita muiden suhtautuminen Prinsessaan voisi viestittää?
- Millaisen kuvan elokuva mielestänne antaa mielenterveyden ongelmista kärsivästä ihmisestä / millaisen viestin elokuva tahtoo välittää?

Esimerkkivastauksia

Omaan elämään liittyvät kysymykset

- Keskustelkaa ennakkoluulojen ja asenteiden vaikutuksesta. Miten ennakkoluulot näkyvät jokapäiväisessä elämässä? Entä miten ne näkyvät mielenterveysongelmia sairastavia kohtaan?
- Miksi erilaisuuden hyväksyminen on niin vaikeaa?
- Mitä sitten on tavallisuus? Miksi toisia syrjitään ja leimataan, mutta toisia ei?
- Katsokaa RAYn Prinsessa -tietoisku ja suunnitelkaa sen jälkeen oma tietoiskunne erilaisuuden kauneudesta tai kirjoittakaa aiheesta kolumni. Inspiraatioksi voitte myös lukea Johanna Korhosen Helsingin Sanomissa julkaistun kolumnin *Katso ihmistä*. Voitte toteuttaa tietoiskun myös pienoisnäytelmänä.

Prinsessa oppimateriaali

Osa 1. Erilaisuuden kauneus

Inhimillisyys ja ihmisarvo

Yhteisö ja yhteisöllisyys

Mielenterveyden voimavarat

Psyykkiset sairaudet ja skitsofrenia

Itsetuhoisuus

Osa 2. Käsikirjoittaminen

Käsikirjoitukseen tutustuminen

Luetun käsikirjoituksen käsittely

Lisätietoja, lähteet ja tekijät

Näin järjestät elokuvan katsomisen »

Materiaaliin liittyvät elokuvat

Prinsessa

Ohjaaja: Arto Halonen

Maa: Suomi **Vuosi:** 2010

Kesto: 104min **Ikäraja:** 12

Levittäjä: Future Film

12

Näyttelijät:

Katja Kukkola, Samuli Edelmann, Krista Kosonen, Irma Junnilainen, Pirkka-Pekka Petelius, Peter Franzén, Antti Litja, Paavo Westerberg, Paula Vesala, Joanna Haartti, Tapio Liinoja, Pertti Koivula, Ulla Tapaninen.

Tositapahtumiin pohjautuva elokuva kertoo skitsofreniaa sairastavasta Anna Lappalaisesta, joka julistautuu prinsessaksi.

Prinsessa

Inhimillisuus ja ihmisarvo

Inhimillisuus on toisen ihmisen arvostamista, kunnioittamista, loukkaamattomuutta ja hienotunteisuutta. Inhimillisyyttä on myös toisen kuunteleminen ja kiinnostus häntä kohtaan. Jokaiselle ihmiselle on taattava ihmisarvoinen elämä. Maailmanlaajuiset ihmisoikeudet pyrkivät turvaamaan tätä.

Ihmisarvo tarkoittaa sitä, että jokainen ihminen on yhtä arvokas omana itsenään, riippumatta ulkonäöstä, taustasta, sairaudesta tms. Jokaisella ihmisellä on oikeus saada osakseen kunnioitusta ja arvostusta sekä hyvää ja ystävällistä kohtelua.

Hyvää kohtelua

Psyykkisessä hoidossa ihmisarvolla ja inhimillisyydellä on tärkeä rooli ja ne ovat lähellä toisiaan. Niihin liittyy ihmisen erityisyyden, yksityisyyden ja vapauden kunnioittaminen. Hyvä kohtelu psyykkisessä hoidossa on myös ihmisarvon kunnioittamista. Ihmisarvon vastaisena koetaan yleensä hoitoon pakottaminen, alistaminen sekä yksityisyyden puute.

Potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan ja alle 18-vuotiaankin nuoren mielipide on myös tärkeä. Täysi-ikäisellä potilaalla on oikeus kieltäytyä hoidosta ja vaatia erilaista hoitoa, mikäli hänen katsotaan olevan kykenevä päättämään asioistaan. Pakkohoito on harvinaista, ja sitä tarvitaan lähinnä jos potilas on välittömässä hengenvaarassa. Alistaminen on kiellettyä.

Yksityisyys puolestaan tarkoittaa muun muassa sitä, että ihmisen henkilökohtaiset tiedot ovat luottamuksellisia, eikä niitä saa antaa ulkopuolisille. Yksityisyyttä on myös se, että jokaisella olisi mahdollisuus esimerkiksi käydä vessassa ja peseytyä rauhassa.

Elokuvaan liittyvät kysymykset

- Pohtikaa yhdessä, mitä ihmisarvo tarkoittaa elokuvan henkilöiden kohdalla ja miten ihmisarvon toteutuminen näkyi elokuvassa vai näkyikö se lainkaan?
- Poimkaa elokuvasta yksittäisiä kohtauksia, joissa ihmisiä kohdeltiin kunnioittavasti.

Omaan elämään liittyvät kysymykset

- Muistelkaa hetkiä, jolloin olette itse saaneet osaksenne hyvää kohtelua. Miltä se tuntui?
- Miten itse voisitte omassa elämässänne lisätä toisten ihmisten hyvää kohtelua ja kunnioitusta?